

Павлюк Х. Т. Концептуальна метафора в англomовному молодіжному романі-антиутопії Джеймса Дешнера “The Maze Runner” / Х.Т. Павлюк // SCIENCE AND EDUCATION A NEW DIMENSION. – Philology, VI(50). – Issue:167/ - Budapest, 2018 – p.34-37

Концептуальна метафора в англomовному молодіжному романі-антиутопії Джеймса Дешнера “The Maze Runner”

Х.Т. Павлюк

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Івано-Франківськ, Україна

*Corresponding author. E-mail: khrystyia93@mail.ua

Анотація. Стаття присвячена дослідженню концептуальних метафор в англomовному молодіжному романі-антиутопії Джеймса Дешнера “The Maze Runner”. У процесі аналізу вибірки з досліджуваного твору виявлено, що концепт FEAR вербалізується у контексті роману численними концептуальними метафорами, серед яких конвенційні (FEAR IS COLD, FEAR IS OBJECT, FEAR IS A LIVING BEING, FEAR IS A PERSON, FEAR IS SUBSTANCE, PERSON IS A CONTAINER (for emotions) та EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON) та індивідуально-авторські (FEAR IS A PLANT, FEAR IS AN INSECT, FEAR IS A SPIDER, FEAR IS TUMOUR, FEAR IS LIQUID, FEAR IS AN ENEMY). За допомогою когнітивних механізмів переосмислення конвенційних метафор, таких як нарощування (elaboration), розширення (extension), поєднання (combining) простежується зародження авторських поетичних образів на позначення страху.

Ключові слова: *концептуальна метафора, конвенційна метафора, онтологічна метафора, індивідуально-авторська метафора.*

Вступ. Тривалий час метафору розглядали лише як стилістичний прийом та виражальний засіб. Сьогодні когнітивна лінгвістика представила метафору в дещо ширшому розумінні – як спосіб пізнання, спосіб первинної та вторинної концептуалізації дійсності, семантико-когнітивний механізм, що дозволяє знаходити спільність у різних денотатів на основі образно-асоціативних комплексів, які існують у свідомості носіїв мови [2, с. 120]. Це вербально-ментальний конструкт, який позначає певний клас об’єктів, але використовується для характеристики або найменування іншого класу об’єктів. Це зумовлене їх співставленням на основі аналогії або схожості між ними. За допомогою метафори ми переносимо ознаки однієї сфери досвіду, вже відомої нам, на ще невідому сферу досвіду, пояснюючи її [5, с. 50].

Короткий огляд публікацій за темою. Теорія концептуальної метафори є актуальною темою для досліджень, оскільки активно розвивається та набуває нових наукових інтерпретацій. Метафора розглядається як когнітивний феномен, як спосіб пізнання, структуризації та оцінки світу. Її вивченню присвятили свої праці як вітчизняні, так і зарубіжні дослідники: М. Джонсон, З. Кьовечеш, Дж. Лакофф, М. Тернер, В. Телія, О. Кубрякова, С. Жаботинська, Ж. Фоконьє та інші. За словами М. Тернера і Ж. Фоконьє, метафоризація є складним інтеграційним процесом, в результаті якого створюються нові змішані ментальні простори, які можуть вибудовувати структуру значення в процесі концептуальної інтеграції [12, с. 138]. Американські лінгвісти Дж. Лакофф та М. Джонсон у своїй фундаментальній праці “Metaphors We Live By” підкреслюють, що метафора пронизує наше повсякденне життя, проявляється не тільки в мовленні, але й в мисленні та діях [10, с. 75]. Концептуальна метафора, згідно з Дж. Лакоффом, – це розуміння і переживання певних явищ і речей (абстрактних) у термінах конкретних. У концептуальній метафорі відбувається взаємодія домену джерела (source domain) і домену цілі (target domain). Більша частина нашої концептуальної системи є метафорично структурованою, тобто більшість концептів (target domain) частково осмислюються у термінології інших концептів (source domain), а явища лінгвістичні виражають втілене розуміння світу [11, с. 56]. У сучасній лінгвістиці базовою вважають класифікацію концептуальних метафор, запропоновану Дж. Лакоффом та М. Джонсоном. Вчені розрізняють такі метафори:

- *структурні* метафори, тобто один концепт метафорично структурований в термінах іншого;
- *орієнтаційні* – концептуалізація предметів чи явищ в категоріях простору;
- *онтологічні* – трактування подій, емоцій та інше як матеріальних сутностей та речей.

Ця класифікація відображає, як метафори впорядковують поняттєву систему, яка є основою мислення людини. Докладно аналізує метафору як спосіб мислення в межах когнітивної лінгвістики Е. МакКормак, у якій дослідник визначає метафору як пізнавальний процес [6, с. 358–386].

У своєму “Короткому словнику когнітивних термінів” О. Кубрякова вслід за В. Телією визначає когнітивну метафору як “одну з форм концептуалізації, когнітивний процес, який виражає і формує нові поняття і без якого неможливе отримання нового знання”, а також, згідно думки Н. Д. Арутюнової, “відповідає здатності людини вловлювати та створювати подібність між різними індивідами та класами об’єктів” [13, с. 55].

Мета нашого дослідження описати концептуальні метафори в англomовному молодіжному романі-антиутопії Джеймса Дешнера “The Maze Runner”.

Матеріали та методи. Молодіжний роман (або як його ще називають young-adult fiction, young-adult novel, juvenile novel) – це роман, за словами самих авторів та читачів, який загалом розрахований на аудиторію віком від 16 до 25 років. Література останніх десятиліть характеризується зростанням популярності серед читачів особливого жанру – роману-антиутопії. У текстах молодіжних романів-антиутопій відображаються особливості світобачення автора, його лінгвоконцептосфера. Концепти, сформовані носіями мови і які зберігаються в пам’яті людей, утворюють концептосферу мови. Поняття концептосфери вперше було сформульовано Д. С. Лихачовим, який позначав цим терміном сукупність концептів. Роман Джеймса Дешнера “The Maze Runner” набув великої популярності серед сучасних антиутопій, чим і зумовив актуальність наукової розвідки. Здійснена вибірка дозволила виокремити концепт *FEAR*, який вербалізується за допомогою концептуальної метафори. Методологічну основу дослідження складає теоретичний доробок поетико-когнітивної парадигми лінгвістики, зокрема теорії концептуальної метафори (О. Воробйова, З. Кьовечеш, Дж. Лакофф, М. Джонсон).

Результати та їх обговорення. Рівень метафоричності метафори визначається її креативністю, інновативністю, або ж, навпаки, – конвенційністю, приналежністю до сталого лексикону [11, с. 254]. Якщо конвенційна метафора відображає систематичні, зафіксовані в досвіді, кореляції між явищами, структурує повсякденну концептуальну систему людини [3, с.63], то не конвенційна, або креативна, зустрічається в контекстах новостворених поетичних образів, де спостерігаємо переосмислення образів звичних для повсякденного спілкування.

Зокрема, у вибірці досліджуваного роману:

1) *Thomas didn't move, his gaze locked on the girl, frozen in fear* [8];

2) *Thomas sat frozen in his chair, a sickness growing in his stomach like an infestation* [8];

3) *Thomas felt an icy terror blossom in his chest, expand like a tumor, making it hard to breathe* [8];

4) *He stayed frozen, rooted to the spot as all grew silent, except for the whistling song of a few birds in the distance* [8];

можемо виокремити конвенційну метафору **FEAR IS COLD**, оскільки словосполучення *frozen in fear* “паралізований страхом”, *sat frozen in his chair* “сидіти як статуя”, *felt an icy terror* “відчутти крижаний терор”, *stayed frozen* “закам’яніти на місці” стали настільки звичними для нашого світосприйняття, що ми й не помічаємо як говоримо метафорами.

Аналізований роман багатий і на індивідуально-авторські креативні метафори, котрі об’єктивують досліджуваний концепт. На сучасному етапі, як зазначає О. П. Воробйова, у межах когнітивної поетики вже накопичено певний корпус інтерпретацій художніх текстів, де домінують виступають методика реконструкції ключових концептуальних метафор або їх конфігурацій. Зокрема, З. Кьовечеш виділяє чотири основні когнітивні механізми поетичного переосмислення базових концептуальних метафор, серед яких *розширення* (extension), що передбачає появу у концептосфері джерела образу додаткових концептуальних складників; *нарощування* (elaboration), основу якого складає зміна ракурсу концептуалізації; *поєднання* (combining), яке базується на одночасній активації і накладанні декількох базових концептуальних метафор; *перегляд* (questioning), мета якого поставити під сумнів доречність метафор, укорінених у повсякденній свідомості [9, с. 47-49; 4, с. 20]. Індивідуально-авторські метафори творяться авторами самостійно для опису тих чи інших ситуацій в художньому творі і “живуть” саме в цих творах. Такі метафори найбільш виразні, тому що демонструють необмежені можливості метафоризації [7]. На основі запропонованих когнітивних механізмів поетичного переосмислення реконструюємо виокремлені індивідуально-авторські метафори у романі.

Концепт *FEAR* вербалізований у романі такою індивідуально-авторською метафорою:

“Thomas felt an icy terror blossom in his chest, expand like a tumor, making it hard to breathe” [8].

В основі метафоризації є конвенційна метафора **FEAR IS COLD** (*icy terror*), крім того [8], автор метафоризує страх як рослину, яка може цвісти в грудях **FEAR IS A PLANT** (*blossom*), активуючи також конвенційні онтологічні метафори **PERSON IS A CONTAINER (for emotions)** та **EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON**. Лексема *blossom*, яка активує метафору **FEAR IS A PLANT**

несе позитивне забарвлення, яке не притаманне конвенційній оцінці страху. Описуючи емоційний стан персонажа, автор порівнює страх із пухлиною, яка розростається **FEAR IS TUMOR**, додаючи таким чином негативну конотацію створеному образу, в основі якого лежить оксиморон (“страх розцвітає як пухлина”). Когнітивний механізм *поєднання* (combining), який базується на одночасній активації і накладанні декількох базових концептуальних метафор, об’єктивованих у дискурсі одним образним метафоричним виразом [9, с. 49], дозволив створити відповідний авторський поетичний образ.

За словами Дж. Лакоффа та М. Джонсона одним із типів концептуальної метафори є онтологічні метафори, що постають як “спосіб сприйняття подій, діяльності, емоцій, ідей тощо, як матеріальних сутностей і речей” [10, с. 25].

У тексті роману знаходимо онтологічну метафору **FEAR IS OBJECT** репрезентовану в такому контексті: “*he felt his fear whisked away like a swarm of gnats caught in the wind, replaced by an intense curiosity*” [8].

Страх як абстрактна емоція метафоризується як фізичний об’єкт, який можна забрати (*whisked away*), зловити (*caught*) чи замінити (*replaced*). Однак автор знову ж таки не обмежується загальноживаними конвенційними висловами, а створює власний поетичний образ, *поєднуючи* (combining) кілька концептуальних метафор. Страх метафоризується як комаха: **FEAR IS AN INSECT** (*gnats*). Ця метафора є частою в досліджуваному романі й притаманна авторському стилю. Однак, у цьому контексті спостерігаємо також когнітивний механізм *нарощування* (elaboration), суть якого полягає в деталізації конвенційного елемента сфери джерела [9, с. 47], оскільки автор бачить страх не просто як комаху, яка літає, рухається, жалить, але як зграю комах у повітрі (*a swarm of gnats*), додаючи таким чином нову конотацію – “хаотичний рух, хаос, паніка”. Аналізуючи авторський образ, бачимо, що ця зграя комах захоплена вітром (*caught in the wind*). Таким чином за допомогою механізму *розширення* (extension), де в царину джерела вводиться новий елемент, що не “висвітлюється” у конвенційній кореляції [9, с. 47], сфера джерела отримує додатковий елемент – “літати в повітрі” видозмінюється на “бути захопленим вітром”, що у свою чергу активує додаткові конотації “хаотичний рух, неконтрольованість”, тобто страх у цьому контексті виступає як емоція, яку неможливо контролювати, яка підкоряється зовнішнім обставинам. Аналізований метафоричний вираз містить також кілька онтологічних метафор, які *поєднані* (combining) у контексті цього поетичного образу. Так, страх може змінюватися іншими емоціями всередині людини (*replaced by an intense curiosity*). В основі цього образу конвенційні метафори **FEAR IS OBJECT (ENTITY)**, **PERSON IS A CONTAINER (for emotions)** та **EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON**.

Крім того, застосовуючи лексему “*whisked away*” в контексті метафори **FEAR IS OBJECT**, автор акцентує увагу на високій швидкості переміщення об’єкта, тобто швидкості зміни емоцій одна одною залежно від обставин, що в контексті хаотичного неконтрольованого руху зграї комах доповнює індивідуально-авторський образ.

У наступному метафоричному виразі створення авторського смислу також відбувається шляхом операцій *нарощування* (elaboration) й *розширення* (extension) сфери джерела концептуальної метафори:

“*Fear seemed to hover in the air like a blizzard of black snow*” [8].

Так, страх метафоризується як об’єкт **FEAR IS OBJECT**, однак в цьому контексті лексема “*hover*” за допомогою операції *нарощування* (elaboration) модифікує об’єкт, як рухомий, або як живу істоту (наприклад, комаху), яка зависає в повітрі, а додатковою конотацією вислову є «нервовий рух», тобто страх – це емоція, яка пов’язана з нервозністю і асоціюється з нервовим поведінням. *Розширення* (extension) сфери джерела відбувається за допомогою порівняння зі сніговим штормом (*blizzard*), який виступає в ролі нового елемента сфери джерела. Лексема “*blizzard*” має значення “суворий, шалений, величезний”, “щось що настає раптово”, а також “щось неприємне, але з чим потрібно мати справу”. Так, страх отримує негативне забарвлення як емоція, яка є невідворотною, настає раптово, як шалений сніговий шторм, якому необхідно дати раду, тобто справитися з ним, подолати. За допомогою *нарощування* (elaboration) сфери джерела, додаткової негативної конотації емоції страху надає словосполучення-оксиморон “чорний сніг” (*black snow*), яке, в першу чергу, позначає протиприродне явище, а також асоціюється з радіацією, ядерною атакою, тощо, тобто з небезпекою чи загрозою, оскільки чорний сніг є результатом радіоактивної атаки. Таким чином, автору вдалося створити новий поетичний образ страху як раптової реакції на небезпеку чи загрозу, яка порівнюється за інтенсивністю з хуртовиною, а за негативним впливом – з радіоактивним чорним снігом.

Як відомо, до найбільш очевидних онтологічних метафор належать випадки, коли відбувається уподібнення властивостей неживих предметів чи явищ природи якостям живих істот. Розглянемо такі контексти:

1) *At first, a shot of panic raced through him; he stepped back, worried it might be a Griever* [8].

2) *It gradually passed, and he'd explained that sending out search parties was forbidden, lest even more people be lost, but there was no mistaking the fear that had crossed his face* [8].

У наведених уривках страх інтерпретується як жива істота, яка наділена фізичними якостями, якій властиво рухатися, звідси **FEAR IS A LIVING BEING**.

В аналізованому романі частотними є випадки метафоризації страху в людському образі. Персоніфікація є досить частим видом онтологічної метафори, яка зустрічається як у повсякденному мовленні, так і в романі. Наприклад:

1) *Different emotions battled for dominance in his mind and heart. Confusion. Curiosity. Panic. Fear* [8].

2) *For the first time, Thomas felt anger creeping in to compete with his fear and panic* [8].

3) *He fought the fear, forced his body to remain perfectly still, hanging there in the vines. He was sure their only hope was to avoid being noticed* [8].

У наведених уривках страх метафоризується як людина **FEAR IS A PERSON** і за допомогою когнітивного механізму *нарощування* (elaboration) мислиться як ворог **FEAR IS AN ENEMY**, з яким треба змагатися, боротися, прагнути переваги. У цих контекстах страх знову отримує негативну конотацію.

Одним із видів конвенційної онтологічної метафори є та, де абстрактні явища мисляться як субстанції. Так, до конвенційних метафор, які об'єктивують емоції належить **EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON**, підвидом якої є **EMOTIONS ARE SUBSTANCES IN A CONTAINER**. В аналізованому романі страх часто метафоризується як субстанція, яка набуває різних станів.

Наприклад, страх може наповнювати: *A fear he had never known filled him to the point of insanity* [8].

У цьому контексті контейнером є людина **PEOPLE ARE CONTAINERS FOR EMOTIONS**.

Страх вербалізується як тверда субстанція: *"The fear was like icy dew on his skin"* [8], або така, яка тане: *"Some of his fear melted away, but not enough to calm his racing heart"* [8].

У наведеному вище прикладі спостерігаємо також когнітивний механізм *розширення* (extension). Осмислення страху як субстанції дозволяє автору надати новий елемент до сфери джерела і представити страх як замерзлу росу (*icy dew*) тобто як речовину (субстанцію), яка може перебувати в різних станах. Означення "замерзла" (*icy*) активізує конвенційну структурну метафору **FEAR IS COLD**, створюючи додаткові конотації. Шляхом подальшого *розширення* (extension) авторський образ ускладнюється тим, що роса знаходиться на шкірі, а не в природному середовищі – на землі (*on his skin*), таким чином шляхом перцептивного сприйняття акцентуються фізичні відчуття в людині, яка переживає страх – страх як замерзлі краплини на шкірі – "холод, неприємні відчуття".

Розглянемо ще один метафоричний вираз:

"Goose bumps broke out all over him, a creepy fear trickling down his spine like a wet spider" [8].

В основі образу, створеного в наведеному уривку, *поєднано* (combining) конвенційні метафори **FEAR IS SUBSTANCE** і **FEAR IS A LIVING BEING**. Метафора **FEAR IS SUBSTANCE** шляхом *нарощування* (elaboration) специфікується як рідина **FEAR IS LIQUID** (*trickling down, wet*), яка стікає по хребту, тим самим, активізуючи неприємні тактильні відчуття. Означення "creepy", метафоричне значення якого – "той, що викликає страх і нервозність", отримує переносне значення від буквального "повзти, крастися", яке базується на асоціативному зв'язку дії та причини. У наведеному уривку в основі словосполучення "a creepy fear" міститься онтологічна метафора **FEAR IS A LIVING BEING**, тобто, страх мислиться як жива істота, яка повзе (і яка наганяє страх і спричиняє негативні відчуття). Подальший контекст дає зрозуміти, що ця жива істота – павук. Шляхом *нарощування* (elaboration) автор переосмислює базову концептуальну метафору, сфера джерела отримує деталізацію **FEAR IS A LIVING BEING** → **FEAR IS AN INSECT** → **FEAR IS A SPIDER**. Порівняння з павуком саме по собі надає емоції страху негативну конотацію. Однак розширення сфери джерела (extension) і представлення павука мокрим (що в природі важко уявити, бо мокрий павук не може повзти), щоб активізувати неприємні тактильні відчуття в результаті дотику до мокрої істоти, дозволяє автору посилити негативну конотацію створеного ним образу страху.

Висновки. У процесі аналізу вибірки з досліджуваного англomовного роману-антиутопії Джеймса Дешнера "The Maze Runner" було виявлено, що концепт *FEAR* вербалізується у контексті роману численними концептуальними метафорами, серед яких конвенційні (**FEAR IS COLD, FEAR IS OBJECT, FEAR IS A LIVING BEING, FEAR IS A PERSON, FEAR IS SUBSTANCE, PERSON IS**

A CONTAINER (for emotions) та **EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON**) та індивідуально-авторські (**FEAR IS A PLANT, FEAR IS AN INSECT, FEAR IS A SPIDER, FEAR IS TUMOUR, FEAR IS LIQUID, FEAR IS AN ENEMY**). За допомогою когнітивних механізмів переосмислення конвенційних метафор, таких як *нарощування* (elaboration), *розширення* (extension), *поєднання* (combining) нам вдалося простежити зародження авторських поетичних образів на позначення страху.

ЛІТЕРАТУРА

1. Белехова Л.І. Аналогове мапування у поетичному тексті / Л.І. Белехова // Вісник Житомирського державного університету ім. І. Франка. – 2001. – № 8. – С. 148-152
2. Боженкова Р. К. Понимание текста как лингвокультурологическая категория / Р. К. Боженкова. – Курск : Изд-во КГТУ, 2000. – 180 с.
3. Ваховская О.В. Метафорические средства концептуализации греха в англоязычном дискурсе / О.В. Ваховская, И.С. Шевченко // Записки з романо-германської філології. – Вип. 25. – 2010. – С. 62–75
4. Воробйова О. П. Когнітивна поетика: здобутки і перспективи / О. П. Воробйова // Вісник Харківського нац. ун-ту. – 2004. – № 635. – С. 18–22.
5. Кузьмина М. А. Метафора как элемент методологии современного научного познания / М. А. Кузьмина // Социологические исследования. – 2006. – № 2. – С. 42-51.
6. МакКормак Э. Когнитивная теория метафоры / Эрл Мак Кормак // Теория метафоры : сборник : пер. с англ., фр., нем., исп., пол. яз. – М. : Прогресс, 1990. – С. 358–386.
7. Стилїстика української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0914&T=06_2&lng=1&st=0
8. Dashner J. The Maze Runner / J. Dashner [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://royallib.com/read/Dashner_James/The_Maze_runner.html#0
9. Köveçses Z. Metaphor: A Practical Introduction in cognitive linguistics / Z. Köveçses. – Oxford and New York: Oxford University Press, 2002. – 375 p.
10. Lakoff G. Metaphors We Live By / G. Lakoff, M. Johnson. – Chicago : University of Chicago Press, 1980. – 256 p.
11. Lakoff G. Women, Fire, and Dangerous Things: What Categories Reveal About the Mind / George Lakoff. – Chicago : Chicago Press, 1987. – 614 p.
12. Turner M. Metaphor, Metonymy and Biding / M. Turner, G. Fauconnier // Metaphor and Metonymy at the Crossroads: A Cognitive Perspective / Ed. A. Barcelona. – Berlin & New York: Mouton de Gruyter, 2000. – P. 133–145.
13. Краткий словарь когнитивных терминов / [ред. Е. С. Кубрякова]. – М., 1997. – 245 с.

REFEREBCES

1. Belehova L.I. Analog Mapping in Poetic Text / L.I. Belehova // Bulletin of Zhytomyr State University named after. I. Franko – 2001. – № 8. – P. 148-152
2. Bozhenkova R.K Understanding the text as a linguistic and cultural category / R.K Bozhenkova. – Kursk: Publishing house KGTU, 2000. – 180 p.
3. Vakhovskaya O.V. Metaphorical means of conceptualizing sin in English-language discourse / O.V. Vakhovskaya, I.S. Shevchenko // Notes from the Romance and Germanic Philology. – № 25. – 2010. – P. 62-75
4. Vorobyova O. P. Cognitive Poetry: Achievements and Prospects / O. P. Vorobyova // Bulletin of Kharkiv National University. – 2004. – №635. – P. 18-22.
5. Kuzmina M. A Metaphor as an element of the methodology of modern scientific knowledge / M. A Kuzmina // Sociological research. – 2006. – № 2. – P. 42-51.
6. McCormack E. Cognitive theory of metaphor / Earl McCormack // Theory of metaphor: collection: translated from English, French, German, Spanish, French, Polish – М.: Progress, 1990. – P. 358-386.
7. Stylistics of the Ukrainian language [Electronic resource]. – Access: http://dn.khnu.km.ua/dn/k_default.aspx?M=k0914&T=06_2&lng=1&st=0
8. A brief dictionary of cognitive terms / [ed. E. S. Kubryakova]. – М., 1997. – 245 p.

Conceptual metaphor in English young-adult dystopian novel “The Maze Runner” by James Dashner
Kh.T. Pavliuk

Abstract. The article is devoted to the reconstructing conceptual metaphors in the English young-adult novel “The Maze Runner” by James Dashner. In the process of analyzing the studied work, the concept FEAR was discovered to be verbalized in the context of the novel by numerous conceptual metaphors, including conventional (FEAR IS COLD, FEAR IS AN OBJECT, FEAR IS A LIVING BEING, FEAR IS A PERSON, FEAR IS SUBSTANCE, PERSON IS A CONTAINER (for emotions) and EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON) and the creative author’s metaphors (FEAR IS A PLANT, FEAR IS AN INSECT, FEAR IS A SPIDER, FEAR IS TUMOUR, FEAR IS LIQUID, FEAR IS AN ENEMY). With the help of the cognitive mechanisms of rethinking conventional metaphors, such as elaboration, extension, combination, the origins of the author’s poetic images representing fear were traced.

Key words: *conceptual metaphor, conventional metaphor, ontological metaphor, creative author’s metaphor.*

Концептуальная метафора в англоязычном молодежном романе-антиутопии Джеймса Дешнера “The Maze Runner”

К.Т. Павлюк

Аннотация. Статья посвящена исследованию концептуальных метафор в англоязычном молодежном романе-антиутопии Джеймса Дешнера “The Maze Runner”. В процессе анализа выборки из исследуемого произведения, выявлено, что концепт FEAR вербализируется в контексте романа многочисленными концептуальными метафорами, среди которых конвенциональные (FEAR IS COLD, FEAR IS OBJECT, FEAR IS A LIVING BEING, FEAR IS A PERSON, FEAR IS SUBSTANCE, PERSON IS A CONTAINER (for emotions) и EMOTIONS ARE ENTITIES WITHIN A PERSON) и индивидуально-авторские (FEAR IS A PLANT, FEAR IS AN INSECT, FEAR IS A SPIDER, FEAR IS TUMOUR, FEAR IS LIQUID, FEAR IS AN ENEMY). С помощью когнитивных механизмов переосмысления конвенционных метафор, таких как наращивание (elaboration), расширение (extension), сочетание (combining) прослеживается зарождение авторских поэтических образов для обозначения страха.

Ключевые слова: *концептуальная метафора, конвенционная метафора, онтологическая метафора, индивидуально-авторская метафора.*